

МОТИВИ

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

От 1 януари 2019 г. са в сила промени в Кодекса за социално осигуряване (КСО), свързани с начина за определяне на индивидуалния коефициент във формулата за изчисляване размера на пенсиите за трудова дейност. На основание действащата разпоредба на чл. 70, ал. 8 от КСО, за пенсиите, отпуснати с начална дата след 31 декември 2018 г., индивидуалният коефициент се изчислява от осигурителния доход на лицето за периодите след 31 декември 1999 г. до датата на отпускане на пенсията, но за период, не по-малък от 36 месеца. Когато осигурителният доход на лицето след 31 декември 1999 г. е за период, по-малък от 36 месеца, за недостигащия период се взема предвид и последният му осигурителен доход преди 1 януари 2000 г. по ред, определен с Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж. Когато лицето няма осигурителен доход преди 1 януари 2000 г. или доходът му преди тази дата е за период, по-малък от необходимия за допълване до 36 месеца, индивидуалният коефициент се изчислява от наличния доход независимо от продължителността на периода, за който се отнася. Когато лицето няма осигурителен доход след 31 декември 1999 г. индивидуалният коефициент се изчислява от последния му осигурителен доход за 36 месеца до тази дата или от наличния му доход, когато доходът е за по-малък период.

На това основание в осигурителния доход, от който се изчисляват „новите“ пенсии за трудова дейност не се включва осигурителният доход за период от три последователни, избрани от лицето години от последните 15 години осигурителен стаж до 1 януари 1997 г., както и осигурителният доход в периода 01.01.1997 г.-31.12.1999 г.

Безспорно тази промяна облекчава значително процеса по опускане на пенсиите както за лицата, които няма да е необходимо да се снабдяват с удостоверения за осигурителен доход, така и за осигурителната институция, която ще използва наличната информация за осигурителния доход на лицата в Регистъра на осигурените лица. Това от своя страна ограничава значително и възможностите за злоупотреби, за които в последните години неведнъж сме били информирани.

Важно е обаче да бъде отчетено обстоятелството, че все още при много хора, които се пенсионират в момента, преобладаващият осигурителен стаж и съответния осигурителен доход са придобити преди 2000 г. Част от тях в този период са получавали високи трудови възнаграждения, върху които реално са били осигурявани, а впоследствие, в края на трудовата си кариера, поради различни причини, вкл. и да могат да натрупат необходимия осигурителен стаж за пенсиониране, са приемали по-нископлатена работа. Така прилагането на новите разпоредби за изчисляването на пенсиите с начална дата след 31.12.2018 г. е по-неблагоприятно за тези лица, които

независимо от реалния си осигурителен принос, не могат да черпят съответните осигурителни права.

В тази връзка, с цел създаване на максимална защита на осигурителните права на лицата и при отчитане значимостта на правото на избор за тях, с настоящия законопроект се предлага промяна в КСО. С разпоредбата на § 22ц от преходните и заключителните разпоредби на кодекса се създава възможност за лицата, при подаване на заявление за отпускане на пенсия, свързана с трудова дейност с начална дата след 31 декември 2018 г., да изберат размерът на пенсията им да бъде определен с индивидуален коефициент, изчислен по „стария“ ред, т.е. с включване на дохода за трите най-благоприятни години преди 1997 г. и на целия доход от 01.01.1997 г. до пенсионирането им.

За да не се допусне неравнопоставеност по отношение на лицата, които до влизане в сила на предложената промяна вече са подали заявления за отпускане на пенсия за трудова дейност с начална дата след 31 декември 2018 г. или имат опусната такава, се предлага ал. 2 в § 22ц. На основание на тази разпоредба, в шестмесечен срок от влизането в сила на настоящия закон те могат да упражнят еднократно правото си на избор, като в тези случаи пенсията се отпуска в новия размер от същата начална дата.

Предлага се възможността за лицата да изберат размерът на пенсията им да бъде определен с индивидуален коефициент, изчислен по „старата“ методика, да се прилага до 2023 г., когато се очаква делът на хората, за които изчисляването на индивидуалния коефициент по „стария“ ред е по-благоприятно, да намалее значително.

ВНОСИТЕЛИ